

ŽEMĖS INFORMACINĖS SISTEMOS NAUDOTOJŲ ADMINISTRAVIMO TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Žemės informacinės sistemos naudotojų administravimo taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato Žemės informacinės sistemos (toliau – ŽIS) naudotojų įgaliojimus, teises ir pareigas, supažindinimo su saugos dokumentais bei saugaus duomenų teikimo ŽIS naudotojams kontrolės tvarką.

2. Šios Taisyklės parengtos vadovaujantis Bendraisiais elektroninės informacijos saugos valstybės institucijų ir įstaigų informacinėse sistemose reikalavimais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 4 d. nutarimu Nr. 952 (Žin., 1997, Nr. 83-2075; 2007, Nr. 49-1891), Saugos dokumentų turinio gairėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2007 m. gegužės 8 d. įsakymu Nr. 1V-172 (Žin., 2007, Nr. 53-2070), Valstybės institucijų ir įstaigų informacinių sistemų elektroninės informacijos techniniais saugos reikalavimais, patvirtintais Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2008 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. 1V-384 (Žin., 2008, Nr. 127-4866), Žemės informacinės sistemos nuostatais ir Žemės informacinės sistemos duomenų saugos nuostatais, patvirtintais Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2011 m. lapkričio 22 d. įsakymu Nr. 1P-(1.3.)-267 (Žin., 2011, Nr. 143-6747).

3. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

ŽIS valdytojas – Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.

ŽIS tvarkytojas – valstybės įmonė Valstybės žemės fondas.

ŽIS administratorius – ŽIS valdytojo valstybės tarnautojas arba ŽIS tvarkytojo darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį, atliekantis ŽIS priežiūrą;

ŽIS saugos įgaliotinis – ŽIS valdytojo paskirtas valstybės tarnautojas, įgyvendinantis ŽIS duomenų saugą.

ŽIS naudotojas – ŽIS valdytojo valstybės tarnautojas ar darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį, arba ŽIS tvarkytojo darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį, kuriems ŽIS administratorius suteikė teisę naudotis ŽIS ištekliais numatytoms funkcijoms vykdyti.

Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos atitinka Taisyklių 2 punkte nurodytuose teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.

4. Taisyklės taikomos visiems ŽIS naudotojams, ŽIS administratoriui, ŽIS saugos įgaliotiniui, kurių prieigos prie ŽIS duomenų teisės paremtos ŽIS duomenų saugumo, stabilumo, operatyvumo principais.

5. ŽIS naudotojams prieiga prie ŽIS duomenų suteikiama vadovaujantis šiais principais:

5.1. ŽIS naudotojams prieiga turi būti suteikiama tik prie tų ŽIS duomenų ir tik tokia apimtimi, kuri reikalinga ŽIS naudotojo pareigybės aprašyme nurodytoms funkcijoms atlikti;

5.2. ŽIS duomenis gali keisti (sukurti, papildyti ar panaikinti) tik tokią teisę turintys ŽIS naudotojai;

5.3. prieiga prie ŽIS duomenų ir teisė juos keisti suteikiama tik atlikus ŽIS naudotojo identifikaciją ir patvirtinus jo tapatybę.

II. ŽIS NAUDOTOJŲ ĮGALIOJIMAI, TEISĖS IR PAREIGOS

6. ŽIS naudotojai turi teisę:

6.1. naudotis tik tomis ŽIS funkcijomis ir ŽIS duomenimis, prie kurių prieigą jiems suteikė ŽIS administratorius;

6.2. gauti informaciją apie jų naudojamų ŽIS duomenų apsaugos lygį bei taikomas apsaugos priemones, teikti siūlymus dėl papildomų apsaugos priemonių;

6.3. kreiptis į ŽIS administratorių ar ŽIS saugos įgaliotinį dėl neveikiančios ar netinkamai veikiančios ŽIS.

7. ŽIS naudotojai privalo:

7.1. naudoti ŽIS duomenis tik tarnybinėms funkcijoms atlikti;

7.2. pranešti ŽIS administratoriui apie ŽIS saugos politiką įgyvendinančių teisės aktų pažeidimus, veiksmus, turinčius nusikalstamos veikos požymių, neveikiančias arba netinkamai veikiančias duomenų saugos užtikrinimo priemones;

7.3. užtikrinti jų naudojamų ŽIS duomenų konfidencialumą bei vientisumą, savo veiksmais netrikdyti ŽIS duomenų prieinamumo;

7.4. raštu supažinti ir laikytis Žemės informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų (toliau – ŽIS saugos nuostatai), Žemės informacinės sistemos saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklių (toliau – ŽIS saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklės), Žemės informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo plano (toliau – ŽIS veiklos tęstinumo valdymo planas), šių Taisyklių ir kitų ŽIS saugos politiką įgyvendinančių teisės aktų reikalavimų;

7.5. raštu pranešti ŽIS administratoriui apie slaptažodžio užblokavimą ar užmiršimą.

8. ŽIS naudotojui draudžiama:

8.1. leisti prisijungti prie ŽIS ne ŽIS naudotojui ar kitais neteisėtais būdais bandyti jungtis prie ŽIS;

- 8.2. be priežiūros palikti kompiuterį ilgiau kaip 10 min., neatsijungus nuo ŽIS;
- 8.3. įrašinėti ŽIS duomenis į keičiamąjį laikmeną ar kitais būdais juos saugoti;
- 8.4. platinti ŽIS esančią informaciją, daryti jos kopijas ar kitu būdu ją dauginti.
9. ŽIS administratorius turi teisę:
 - 9.1. matyti visų ŽIS naudotojų identifikavimo ir suteiktų teisių duomenis;
 - 9.2. matyti ŽIS naudotojų su ŽIS duomenimis atliktus veiksmus;
 - 9.3. atlikti užklausas ŽIS pagal pasirinktus paieškos kriterijus;
 - 9.4. pateikti paklausimus ŽIS valdytojui ar ŽIS tvarkytojui dėl ŽIS naudotojų duomenų patikslinimo;
 - 9.5. fiziškai prieiti prie techninės ir sisteminės programinės įrangos;
 - 9.6. vykdyti ŽIS techninės priežiūros funkcijas;
10. ŽIS administratorius privalo:
 - 10.1. registruoti naujus ŽIS naudotojus (pagal ŽIS valdytojo ar ŽIS tvarkytojo pateiktus duomenis);
 - 10.2. tvarkyti esamų ŽIS naudotojų duomenis (pagal ŽIS valdytojo ir ŽIS tvarkytojo pateiktus duomenis);
 - 10.3. tvarkyti ŽIS vidinius klasifikatorius, esančius ŽIS klasifikatorių funkciname modulyje;
 - 10.4. konsultuoti ŽIS naudotojus dėl ŽIS veikimo ir kitais su ŽIS susijusiais klausimais;
 - 10.5. pagal kompetenciją užtikrinti nepertraukiamą ŽIS techninės ir sisteminės programinės įrangos veikimą;
 - 10.6. dalyvauti atliekant ŽIS rizikos veiksnių įvertinimą ir rengiant ŽIS rizikos veiksnių įvertinimo ataskaitą ir rizikos veiksnių įvertinimo ir rizikos veiksnių valdymo priemonių planą;
 - 10.7. atlikti ŽIS taikomų saugumo reikalavimų atitikties vertinimą;
11. ŽIS administratoriaus funkcijos reglamentuotos ŽIS duomenų saugos nuostatuose ir kituose ŽIS saugos politiką įgyvendinančiuose teisės aktuose.
12. ŽIS saugos įgaliojimo funkcijos reglamentuotos ŽIS duomenų saugos nuostatuose ir kituose ŽIS saugos politiką įgyvendinančiuose teisės aktuose.
13. ŽIS naudotojas, norėdamas gauti prieigos prie ŽIS duomenų teisę, ŽIS valdytojo vadovui teikia prašymą, kuriame nurodo savo pareigas, vardą, pavardę, pagrindą, dėl ko būtina prieigos prie ŽIS duomenų teisė, ir ŽIS funkcijas, kuriomis naudosis. ŽIS valdytojo vadovas per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos pritaria arba nepritaria prašymui. ŽIS valdytojo vadovui patvirtinus prašymą, jis pateikiamas ŽIS administratoriui. ŽIS administratorius per 2 darbo dienas nuo šio prašymo gavimo dienos suteikia ŽIS naudotojui prieigos prie ŽIS duomenų teisę.

III. ŽIS NAUDOTOJŲ SUPAŽINDINIMO SU SAUGOS DOKUMENTAIS TVARKA

14. ŽIS saugos įgaliotinis yra atsakingas už ŽIS naudotojų ir ŽIS administratoriaus supažindinimą su ŽIS saugos nuostatais, ŽIS saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklėmis, ŽIS veiklos tęstinumo valdymo planu, Taisyklėmis ir kitais ŽIS saugos politiką įgyvendinančiais teisės aktais.

15. ŽIS naudotojai ir ŽIS administratorius su ŽIS saugos nuostatais ir saugos politiką įgyvendinančiais teisės aktais bei atsakomybe už šių dokumentų reikalavimų nesilaikymą supažindinami pasirašytinai. ŽIS saugos įgaliotinis tvarko Žemės informacinės sistemos naudotojų supažindinimo su saugos politika žurnalą, kuriame pildomos šios skiltys: supažindinimo data, ŽIS naudotojo vardas ir pavardė, pareigos, parašas.

16. Pakartotinai su ŽIS saugos politiką įgyvendinančiais teisės aktais ŽIS naudotojai ir ŽIS administratorius supažindinami tik iš esmės pasikeitus ŽIS ar ŽIS saugos politiką įgyvendinantiems teisės aktams.

17. ŽIS saugos įgaliotinis periodiškai organizuoja mokymus ir seminarus duomenų apsaugos klausimais.

18. Mokymų ir seminarų metu ŽIS saugos įgaliotinis supažindina ŽIS administratorių ir ŽIS naudotojus su duomenų apsaugos politiką įgyvendinančiais teisės aktais, saugaus darbo su duomenimis principais.

19. ŽIS saugos įgaliotinis informuoja ŽIS naudotojus elektroniniu paštu ar kitu būdu apie priimtus naujus teisės aktus ir teisės aktų pakeitimus, apie ŽIS naudotojams organizuojamus kvalifikacijos tobulinimo kursus, mokymus ir seminarus, siunčia atmintines ŽIS naudotojams.

IV. SAUGAUS DUOMENŲ TEIKIMO ŽIS NAUDOTOJAMS KONTROLĖS TVARKA

20. ŽIS administratorius atsakingas už ŽIS naudotojų registravimą, išregistravimą, prieigos prie ŽIS teisių suteikimą ir panaikinimą.

21. ŽIS administratorius ŽIS naudotojams suteikia unikalius prisijungimo prie ŽIS vardą ir laikiną slaptažodį, kurį išsiunčia ŽIS naudotojui elektroniniu paštu.

22. ŽIS naudotojai prisijungti prie ŽIS gali tik su ŽIS administratoriaus suteiktais unikaliais vardu ir slaptažodžiu.

23. ŽIS naudotojų prisijungimo prie ŽIS vardai ir slaptažodžiai saugomi Žemės informacinės sistemos naudotojų prisijungimo vardų ir slaptažodžių elektroninėje saugykloje (toliau – Saugykla).

24. Prieigą prie Saugyklos turi tik ŽIS administratorius. Duomenys Saugykloje yra šifruojami.

25. Slaptažodį ŽIS naudotojai turi teisę savarankiškai pakeisti prisijungę prie ŽIS.
26. ŽIS naudotojo slaptažodžiui yra keliami šie reikalavimai:
 - 26.1. slaptažodis turi būti iš ne trumpesnės kaip 6 simbolių kombinacijos, sudarytos iš didžiųjų ir mažųjų raidžių, skaičių ir specialiųjų simbolių;
 - 26.2. slaptažodžiams neturi būti naudojama asmeninio pobūdžio informacija;
 - 26.3. slaptažodis turi būti keičiamas ne rečiau kaip kas 6 mėnesius;
 - 26.4. keičiant slaptažodį neleidžiama pasirinkti slaptažodžio iš paskutiniųjų 3 slaptažodžių;
 - 26.5. ŽIS naudotojas, pirmą kartą gavęs ŽIS administratoriaus suteiktą vardą ir slaptažodį, turi prisijungti prie ŽIS ir nedelsdamas slaptažodį pakeisti;
 - 26.6. ŽIS naudotojas privalo saugoti slaptažodį ir jo neatskleisti tretiesiems asmenims;
 - 26.7. ŽIS naudotojas, įtaręs, kad tretieji asmenys sužinojo slaptažodį, privalo nedelsdamas jį pakeisti;
 - 26.8. ŽIS naudotojas neturi teisės užrašyto slaptažodžio palikti matomoje vietoje.
27. ŽIS administratoriaus slaptažodžiui yra keliami šie reikalavimai:
 - 27.1. ŽIS administratoriaus slaptažodis turi būti iš ne trumpesnės kaip 8 simbolių kombinacijos, sudarytos iš didžiųjų, mažųjų raidžių, skaitmenų ir specialiųjų simbolių;
 - 27.2. ŽIS administratoriaus slaptažodis turi būti keičiamas ne rečiau kaip kas 2 mėnesius.
28. ŽIS administratorius, iš ŽIS valdytojo ar ŽIS tvarkytojo gavęs rašytinį prašymą apriboti ŽIS naudotojo prieigos teises, nedelsdamas apriboja nurodyto ŽIS naudotojo prieigą prie ŽIS.
29. ŽIS naudotojui teisė dirbti su konkrečia elektronine informacija yra ribojama, kai ŽIS naudotojas atostogauja bei ribojama ar sustabdoma, kai vyksta ŽIS naudotojo veiklos tyrimas.
30. Kai ŽIS naudotojas perkeliamas į kitas pareigas, jam suteiktos ŽIS naudotojo teisės pakeičiamos atsižvelgiant į jo pareigybės aprašyme nurodytas funkcijas.
31. ŽIS naudotojui teisė naudotis ŽIS panaikinama:
 - 31.1. pasibaigus tarnybos ar darbo santykiams;
 - 31.2. netekus teisės naudotis ŽIS duomenimis;
 - 31.3. nustačius neteisėtą ŽIS naudotojo ŽIS duomenų naudojimą.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

32. ŽIS naudotojai, ŽIS administratorius ir ŽIS saugos įgaliotinis, pažeidę šių Taisyklių ir kitų saugos politiką įgyvendinančių teisės aktų nuostatas, atsako teisės aktų nustatyta tvarka.
-